

tribuna

LIST ŠTUDENTOV LJUBLJANSKE UNIVERZE

UREJUJE UREDNIŠKI ODBOR: DRAGO ČOP, MIRO DVORŠAK, EDO RAZDRIH, BOJAN SAMARIN IN DUŠAN VOGLAR. ODGOVORNI IN GLAVNI UREDNIK DUŠAN VOGLAR. UREDNIŠTVO IN UPRAVA — LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA 5a — LJUBLJANA 3 P. P. 12, TEL. 31-102. TEKOCI RACUN: 600-70/3-567. ROKOPISO V NE VRAČAMO. LETNA NAROČNINA 200 DIN. TISK — ČASOPISNO PODJETJE SLOVENSKI POROČEVALEC.

LETO IX. ŠTEV. 3
LJUBLJANA
17. februarja 1959

ODSTRANIMO NAPAKE

Lahko trdimo, da je bil pretekli semester za študentsko organizacijo na naši univerzi dokaj uspešen, saj je študente sodelovanje pri reformi študija, proučevanju programa in ostalega gradiva VII. kongresa ZKJ, na fakultetnih in univerzitetnih skupščinah ter kongresu ZŠJ, razgibalo in jih držalo v stalni aktivnosti. Vendar tokrat ne nameravamo govoriti o uspehih, temveč le o nekaterih negativnih pojavih in pomanjkljivostih, ki so se pojavile na posameznih fakultetah in ki jih je treba odpraviti, če hočemo izvesti precej obširen program dela v letnem semestru.

Že takoj v začetku moramo obračunati z mnenjem posameznih aktivistov, češ da se študentje vedno manj zanimajo za delo svoje organizacije in se vedno bolj posvečajo študiju ter reševanju svojih lastnih problemov. Ponekod so se s tem »dejstvom« že sprejzili in opustili nadaljnja prizadevanja, da bi študente pritegnili na katerem koli področju dejavnosti študentske organizacije. V njihovih glavah je naradila precejšnja zmeda tudi reforma študija, ki je izcimila zaključek, naj študentje opustijo tista dela v okviru organizacije, ki jim jemljejo mnogo časa in se predvsem posvečijo izpolnjevanju svojih študijskih dolžnosti. Zato so marsikje odsetovali novincem, da bi se aktivno vključili v delo organizacije, jih strašili z reformo študija in prepričevali, da po predloženih učnih na-

črtih in programih ne bodo mogli zaključiti študija v predvidenem roku.

Takšna situacija je lahko nastala samo na tistih fakultetah, kjer so vodstva združena že od vsega začetka zatajila in niso bila povezana s študenti, zaradi česar tudi niso poznala njihovih težav, zahtev, razne probleme pa so reševala samo v ožjem krogu. Zaradi takšnega odnosa do študentov in organizacije same tudi niso mogle uspeti razne akcije, predavanja, zbori volivcev itd., ki so jih vodstva organizirala, pa še to večkrat ne iz dejanskih potreb, temveč iz navade in da bi nekako razgibali študente.

Popolnoma nasprotna situacija pa je na večini naših fakultet. Tam, kjer so se zavedali, da je aktivnost študentov, pa naj bo to na idejno-političnem, športnem ali na katerem koli področju dejavnosti, nuj-

no dopolnilo študiju, so tudi v tem semestru dosegli lepe uspehe. Aktivno delo pri reformi študija, v študijskih krožkih, v pripravi na razne konference in kongrese ZŠJ, povsod tam, kjer se je govorilo o problemih, ki študente zanimajo ali pa se jih neposredno tičejo, so vzbujali njihovo živo zanimanje in sodelovanje.

Strah pred rezultati študijske reforme marsikomu na naši univerzi vsiljuje vprašanje, kako in na katerih področjih dejavnosti se bodo študentje lahko udeleževali tako v okviru študentske organizacije, kakor tudi v družbenem življenju. Mislimo, da takih in podobnih vprašanj sploh ni treba postavljati, kajti namen reforme študija ni v tem, da se študente preveč obremenijo in jim tako onemogoči vsako izvenštudijsko udeleževanje — temveč da se iz učne snovi izloči ves balast, izboljša sistem pouka itd., kar naj skrajša študijsko dobo, študentom pa omogoči ne samo delo v svoji organizaciji, temveč tudi družbeno-politično in znanstveno udeleževanje. Dosedanji potek »bojeva« med profesorji na eni ter študenti in družbo na drugi strani, nas res lahko navdaja s skrbjo. Na mnogih fakultetah so namreč izšli tak-

šne učne načrte in programe,

ki ne nasprotujejo le družbenim interesom, temveč celo zavirajo potek vzgoje bodočih strokovnjakov in družbenih delavcev, kakršne zahteva naša socialistična stvarnost.

S tem, ko trdimo, da se vloga in pomen študentske organizacije tudi v bodoče ne bo zmanjšala, pa ne mislimo, da niso potrebne določene spremembe. Strožji študijski režim bo študente prisilil, da bodo intenzivneje študirali, zaradi česar bodo imeli manj časa za izvenštudijsko udeleževanje. To mora študentska organizacija pri svojem delu upoštevati in njihov prosti čas kar najbolje izkoristiti.

Ker ima pedagoški kader, posebno na tehniških fakultetah, zelo majhno vlogo pri socialistični vzgoji študentske mladine, bo morala to nalogo izpolnjevati tudi v bodoče študentska organizacija. Toda svoje idejno-politično in vzgojno delo bo uspešno opravljala le tedaj, če bo to delo bolj kot doslej povezovala s študijem in si prizadevala, da se študentje aktivneje vključujejo v delo in življenje komun, drugih organizacij in organov družbenega upravljanja in samoupravljanja, kajti praksa je pokazala, da je družbena aktivnost najvažnejši čimtelj socialistične vzgoje in formiranja pravilnega odnosa do socialistične družbene stvarnosti.

Doslej so mnogi študentje uspešno delovali v javnem življenju. Študentska organizacija je vključevanje v družbeno življenje pospeševala preko pokrajinskih klubov, ko so sodelovali pri delu komisij za podaljševanje štipendij. V bodoče pa je treba vključevati študente tudi na ostala področja dejavnosti komun.

Pri svojem idejno-političnem delu na univerzi bo morala študentska organizacija posvetiti več pozornosti raznim splošnim družbenim problemom, da bodo študentje bolj cenili napore in uspehe naših delovnih ljudi pri graditvi socializma in da se bodo po diplomiranju laže znašli v novem okolju, kjer bodo pripravljeno nositi del bremena v boju za socialistično izgradnjo.

Pri študijskem programu in ostalega gradiva VII. kongresa ZKJ ter sploh pri idejno-političnem delu si je treba bolj prizadevati, da se izkoristi material marksistične znanosti, kajti le na ta način je mogoče pravilno razumeti sodobne družbene probleme doma in na tujem. Da bomo v resnici dvignili družbeno znanje študentov, je treba dvigniti kvaliteto tega dela, pritegniti čim širši krog študentov ter se predvsem boriti proti površnemu in neustvarjalnemu študiju programa ZKJ. Takšen »študij« tega pomembnega gradiva je škodljiv predvsem zaradi tega, ker znajo študentje dokaj kritično analizirati in ocenjevati vse pojave v našem družbenem življenju, površen študij pa ne bo mnogo pripomogel, da bi se razlike v mišljenjih zmanjšale.

Pri idejno-političnem delu smo doslej preveč pozabljali na to, da bi študente vzpodbujali, da bi se v posamezna vprašanja sami poglobljali in analizirali našo prakso ter s tem prispevali svoj delež k nadaljnjemu razvoju naše socialistične misli.

Zastopnik afriških študentov pozdravlja IV. kongres Zveze študentov

TITOV POZDRAV IV. KONGRESU ZVEZE ŠTUDENTOV

V tesnem stiku z našo stvarnostjo

Dragi tovariši in tovarišice delegati! Ker mi zaradi obiska v prijateljskih državah Azije in Afrike ni mogoče prisostvovati vašemu kongresu, pošiljam po tej poti prisrčne pozdrave vsem delegatom na kongresu in vsem študentom Jugoslavije, ki prevzemajo naše čedalje večji delež v naši socialistični graditvi. Obenem izkoriščam to priliko, da povem nekaj besed o problemih, o katerih bo sklepal vaš kongres.

Vaša organizacija ima zelo pomembno nalogo vzgajanja novih ljudi, zavestnih socialističnih strokovnjakov, obenem pa aktivnih družbenih delavcev v sistemu družbenega upravljanja. Nam je potrebno, da imamo socialistično revolucionarno inteligenco, ki bo usmerjala vse sile, znanje in polet k vsestranskemu napredku naše socialistične države na vseh področjih življenja. Skupnost goji veliko upanje in zaupanje v pripravljenost naših ljudi, da prevzamejo nove družbene obveznosti, v njihovo sposobnost, da delajo za izpolnjevanje velikih in plemenitih nalog, socialistične preobrazbe naše države.

Zdosedanjimi uspehi našega družbenega in gospodarskega razvoja, so bili ustvarjeni pogoji za ustvarjalno delo vsakega posameznika na vseh področjih našega družbenega življenja. Upravičeno lahko pričakujemo, da bo naša mlada inteligenca dala nov impulz temu delu, da bo dala nove plodove v razvoju socialistične misli in socialistične prakse. Vaša organizacija je dosegla nesporne uspehe v takem vzgajanju naših študentov in mora v bodoče vzgajati celotno študentsko mladino v duhu izpolnjevanja obveznosti do naše družbene skupnosti in njenih potreb, ker je dobro znano, s kolikšnimi žrtvami so ustvarjali in s kolikšnimi težavami sedaj gradimo svojo socialistično državo. Naša mlada inteligenca mora to razumeti in s svojimi prizadevanji prispevati k hitrejšemu napredku naše socialistične skupnosti. Zato mora Zveza študentov s političnim delom še bolj vplivati, da se bodo študenti izoblikovali v zavestne socialistične ustvarjalce, da bo razvijala čustvo dolžnosti in odgovornosti vsakega posameznika, da bo študente pripravljala za ustvarjalno delo v družbi.

Posebno bi rad poudaril pomen vzgajanja naše študentske mladine v tesnem stiku z vsakdanjimi prizadevanji za zgraditev socializma. Ne dvomno ima pri tem posebno vlogo tudi sodelovanje študentov pri prostovoljnih delovnih akcijah. Hotel bi povedati, da sem posebno zadovoljen, ker sem na avtomobilski cesti videl tesen stik naše intelektualne mladine z delavsko in kmečko mladino. V tej smeri je treba še nadalje razvijati raznovrstno delavnost.

Želim vam nekaj povedati tudi v zvezi z aktualnimi in pomembnimi vprašanji reforme visokega šolstva. Močan razvoj socialističnih družbenih odnosov in socialistične ekonomike v naši državi zahteva mnogo strokovnih in sposobnih kadrov, ki bodo kos temu razvoju. V tem oziru imajo naše univerze zelo pomembne naloge. V zadnjem času so velika prizadevanja za reformo univerz, ki naj pripomorejo, da bodo naše najvišje šole čimbolje ustrezale svoji družbeni vlogi. Kljub uspehom pri tem, mislim, da bi mogli biti rezultati še večji in da bi lahko hitreje in odločneje obvladali slabosti in preživela konservativna pojmovanja, ki se še kažejo. Iti moramo mnogo bolj smelo in mnogo hitreje naprej v prilagojevanju univerz potrebam naše družbene prakse in sodobnega razvoja znanosti. K izpolnjevanju te važne naloge lahko mnogo pripomore tudi vaša organizacija, ki je bila že doslej aktivna v reševanju vrste problemov za reformo univerzitetnega pouka in katere prizadevanje je bilo zelo konstruktivno.

Vzporedno s tem je treba vztrajno delati tudi za izboljšanje učenja in osebnega prizadevanja študentov sploh. — Delo je merilo patriotizma vsakega državljanca socialistične države in vaša organizacija naj še nadalje vpliva na razvijanje delovnih navad pri naši študentski mladini. To ima za našo socialistično skupnost zelo važen družbeni pomen.

Priprčan sem, da bo Zveza študentov s svojim političnim in idejnim vplivom, s svojim prizadevanjem za izboljšanje rezultatov strokovnega izobraževanja študentov kakor tudi z reševanjem ostalih problemov pripomogla, da bodo naše univerze postale še močnejša žarišča znanstvene in teoretične misli, da bodo zastavile še več prizadevanj za napredek vsestranskega izobraževanja in sposobnih kadrov, toliko potrebnih naši socialistični skupnosti. Ko izražam upanje, da bo dal naš kongres pomemben prispevek in pobudo za izpolnjevanje teh nalog, vam želim mnogo uspeha pri delu.

Prof. Boris Žihari govori na slavnostnem zborovanju študentov v spomin na velike protirežimske študentske demonstracije 27. januarja 1932

Proslavili bomo 40-letnico

Pretekli teden je imel odbor za proslavo 40-letnice KPJ in SKOJ na univerzi oziroma njegov sekretariat že svoj drugi sestanek. Rezultat teh dveh sestankov je, da imamo danes že precej podrobno izdelan program proslav jubilejnega leta na univerzi.

V vsem proslavljanju 40. obletnice ustanovitve KPJ in SKOJ, ki bo potekalo letos v naši državi, bo imelo proslavljanje na univerzi neko posebno mesto. Osredotočeno bo na oživiljanje in proslavljanje predvojnega naprednega študentskega gibanja ter na datume, zvezane s tem gibanjem.

V znamenju spomina na ustanovitev KPJ in SKOJ pred štiridesetimi leti se bo razvijalo vse idejno in politično delo Zveze študentov in Zveze komunistov ljubljanske univerze. Poleg tega pa bodo v univerzitetnem merilu proslavljeni tudi spomini na ustanovitev KPJ in SKOJ ter na njuno delovanje na univerzi. V maju bo v dvorani Slovenske Filharmonije svečana akademija za vse študente in profesorje univerze. Na njej bodo sodelovale z izbranim programom študentske kulturne skupine. Druga taka osrednja prireditelja na univerzi bo odkritje dopravnih kipov Toneta Tomšiča in Borisa Kidriča ter spominke plošče vseh najpomembnejših predvojnih naprednih študentskih akcij. Poleg tega pa bodo v univerzitetnem merilu proslavljeni tudi

nekateri določeni dogodki iz predvojnega študentskega naprednega gibanja, ki so bili pomembni za vso univerzo.

Kot dopolnilo k vsemu temu bo izdan tudi almanah naprednega gibanja na univerzi, ki bo historično znanstveno temeljito pripravljen. Zato bo tudi lahko izšel šele v prihodnjem letu. Univerzitetni svet pa je že razpisal nagrade za obdelavo posameznih tem v počastitev 40. obletnice KPJ in SKOJ. Posebna naloga pa bo še sestavljanje čim obširnejšega koledarja vseh pomembnejših dogodkov v predvojnem naprednem študentskem gibanju — dogodkov v delu posameznih študentskih društev, demonstracij, zborovanj, stavk i. dr.

PO VEČ KOT petletnem delu pri našem listu se je poslovil tovariš JANKO POPOVIC, dosedanj glavni in odgovorni urednik.

DELO PRI študentskem časopisu mu je pomenilo več kot le neko prazno izvenštudijsko dolžnost. Posvečal mu je mnogo časa in naporov — njihov sad so vse spremembe in ves razvoj, ki ga je Tribuna doživela v zadnjih letih.

TEŽKO GA BOMO pogrešali, saj nam je bil dober tovariš, brez sebičnosti, vedno poln razumevanja. Zato bi mu tudi radi ob tem odhodu izrazili kar največ želja — vendar tu želimo le to, da bi se kolega Janko vedno rad spominjal našega skupnega dela in naših skupnih uspehov.

Kolegi iz uredništva Tribune

ZAČRTALI SMO SI POT

V Sarajevu je bil od 29. do 31. januara IV. kongres Zveze studentov Jugoslavije, ki se ga je udeležilo nad 300 delegatov in gostov. Kongres je v imenu Centralnega komiteja Zveze komunistov pozdravil predsednik izvršnega sveta Ljudske republike BiH Djuro Pucar - Stari. Kongresa so se udeležili tudi sekretar za kulturo in prosveto Zveznega izvršnega sveta Krsto Crvenkovski, predsednik CK LMS Mika Tripalo, predsednik Skupnosti Jugoslovanskih univerz dr. Borislav Blagojević, predsednik Društva univerzitetnih učiteljev Jugoslavije dr. Vaso Bitozan in rektor sarajevske univerze. Izmed tujih študentskih organizacij so kongres pozdravili: predstavnik Nacionalne zveze studentov Francije, Federacije studentov Črne Afrike, Narodne zveze studentov Grčije in drugi.

IV. kongres Zveze studentov Jugoslavije je bil izredno pomemben dogodek ne samo za študente, temveč tudi za celotno družbo. Potekal je v času, ko se z vse resnostjo prizadevamo izvesti takšno reformno študija, ki ne bo le omogočila hitrejši študij, temveč bo tudi študente in učno snov približala družbenemu in ekonomskemu razvoju naše socialistične države. Izhajalo iz te postavke je IV. kongres ZSJ v svojih zaključkih nakazal vsem študentskim organizacijam naloge, ki jih bodo pri svojem delu v naslednjem obdobju izpolnjevale. Jasno je, da bo treba celotno dejavnost študentske organizacije v marsičem prilagoditi novemu sistemu študija, toda to ne bo smelo oslabilo aktivnosti in katerem koli področju študentske dejavnosti. Nasprotno, delo študentske organiza-

cije se bo moralo celo poglobiti, zajeti najširši krog študentov in se razširiti na nova področja družbene dejavnosti.

Pri svojem delu bo morala študentska organizacija še nadalje posvečati največ pozornosti socialistični vzgoji svojega članstva. Na svojem delovnem mestu morajo postati aktivni družbeni delavci z razvitim občutkom odgovornosti do družbene skupnosti in dobri strokovnjaki, ki bodo na svoje naloge gledali s širšega družbenega stališča. Takšna vzgoja pa se lahko doseže le z razvijanjem celotne aktivnosti Zveze študentov, s konkretnimi nalogami in akcijami. Da bodo študentje bolj razumeli družbenopolitične in ekonomske probleme, si mora študentska organizacija bolj prizadevati, da se vključuje v delo organizacij družbenega upravljanja, v življenje komun itd.

Osnova našega ideološkega dela mora biti še nadalje proučevanje programa ZKJ, osnovnih del marksizma-leninizma in naše socialistične stvarnosti. S tem se bodo študentje bolj seznanili z družbenim dogajanjem doma in v svetu, se usposobili za reševanje problemov naše socialistične graditve in se odločneje borili za marksistično opredelitev.

Drugo važno vprašanje, ki je bilo prav tako v središču pozornosti IV. kongresa Zveze študentov, je bila reforma študija. Delegati so enodušno pozdravili zakon o univerzah in priporočila Zvezne ljudske skupščine ter poudarili svoj prispevek k prizadevanju, da se uvede tak sistem študija, ki bo v resnici odraz naše socialistične stvarnosti in v skladu z zahtevami in potrebami družbenega in

ekonomskega razvoja države. Govorili so tudi o mnogih problemih, ki so nastali predvsem zaradi tega, ker so v univerzitetnih organih vseskozi obstajale nožne tendence, ki so hotele vsaj zavreči, če že ne preprečiti izvedbe radikalnejših sprememb v izvajanju pouka in organizaciji univerz.

Tudi odslej bo težnja dejavnosti študentske organizacije v prizadevanju, da bo študente navajala k boljšemu in hitrejšemu zaključku študija, kajti dosežki objektivni pogoji študija na naših univerzah in visokih šolah omogočajo dosego večjih uspehov pri zadovoljevanju rastočih potreb naše skupnosti po visoko izobraženih kadrih, ki so neobhodno potrebni za nadaljnji ekonomski, socialni in kulturni razvoj. Študentska organizacija bo stalno spremljala študijske uspehe vsakega posameznika posebej ter se odločno borila proti neodgovornemu zanemarjanju študijskih dolžnosti.

Študentska organizacija se bo tudi nadalje odločno borila proti klasičnim konceptom univerz in karakterja študija, proti mišljenju, da je zagotovitev materialnih sredstev pogoj za kakršnekoli spremembe, proti mehanizmičnemu zmanjševanju učnih nalog brez odgovarjajočih sprememb v učni materi, proti zmanjševanju števila ur za praktični del pouka, proti izkoriščanju starih metod pouka in načina izpraševanja, proti zavračanju odgovornosti za dolgotrajno študiranje izključno na študente ter proti poizkusom, da se izvede reforma samo s pomočjo strožjega režima študija in z administrativnimi sredstvi.

Delovno predsedstvo na IV. kongresu Zveze študentov Jugoslavije

Vedno širše delovanje

Iz referata predsednika ZSJ Vukašina Stambolića

Vedno večje število študentov, problemi njihove vzgoje in šolanja, so odprli široko polje delovanja ZSJ. Pri svojem delu smo si prizadevali, da delujemo v skladu s političnimi in idejnimi težnjami študentov, jih spodbujamo, da se aktivno vključijo v družbeno življenje, jim nudimo pomoč, da bi čimprej in čimbolje obvladali študij, skrbeli za njihova materialna sredstva ter njihove kulturne, zabavne, športne in druge potrebe. S takšnim vsestranskim angažiranjem je postala organizacija Zveze študentov Jugoslavije zelo pomemben družbeni čimbenik, blizu svojemu članstvu, njihov instrument in pomočnik pri reševanju življenjskih vprašanj, nosilec socialistične zavesti med študenti. Pri tem se je pokazalo, da so v sedanjih pogojih študentskega življenja in šolanja vzgojne možnosti in dolžnosti ZSJ resnično velike.

V zvezi s tem se postavlja vprašanje, kakšna naj bo v naslednjem obdobju vzgojno-politična vloga Zveze študentov ter njen delež v študentskem življenju v pogojih novega sistema študija.

Med rodovi študentov zdaj že prevladujejo mlajši študentje, ki prinašajo na univerzo in visoke šole marsikaj novega. Nov način življenja, vedno večji in raznovrstnejši obseg znanja teh študentov, njihova praktičnost, vse to zahteva spretnosti in bolj svež način dela naših organizacij. V večini naših organizacij smo uspeli, da pristopimo od abstraktnih diskusij o mladih generacijah k takemu delu, ki je prilagojeno starostni dobi in mentaliteti novih študentov, pri čemer smo dosegli lepe uspehe.

Pri vzgoji študentov imajo fakultete in visoke šole še vedno prejemajo vlogo. Njihova vloga se razvija mnogo počasneje kot rastejo naše zahteve. Ker v tem pogledu ne moremo kmalu pričakovati radikalnejših sprememb in ker je družbeno-vzgojno delo med študenti še vedno

važno, je povsem razumljivo, da mora biti delež Zveze študentov pri vzgoji svojih članov vedno večji.

Priporočila Zvezne ljudske skupščine, v katerem se zahteva, da se zagotovijo takšni pogoji študija, ki bodo omogočili študentom hitrejši zaključek študija, je povzročilo, da se vedno več govori o položaju in bodočem razponu dejavnosti Zveze študentov. Priporočila je tudi povzročilo, da smo začeli razmišljati, kako bi naše delo bolj racionalno organizirali in ga prilagodili novemu sistemu študija. Ker se v nastali situaciji polaga vedno večja važnost strokovnemu delu, uvajajo strožji režim študija, uspeh v študiju pa je pogoj za pridobitev materialnih sredstev, se je v zadnjem času pojavilo med študenti mišljenje, da družbeno-politična aktivnost ni potrebna. Pri tem je prišla do večjega izraza ozka strokovna orientacija. Ta atmosfera je vplivala tudi na del aktivistov Zveze študentov, ki so začeli govoriti o nujnosti slabitve družbenopolitične aktivnosti študentov. Takšno mišljenje so zagovarjali tudi nekateri univerzitetni učitelji. Proti takšnemu razumevanju nadaljnjih nalog naše organizacije se je treba odločno upreti. Odločno odklanjamo takšnega mišljenja je potrebno tudi zaradi tega, ker naš sistem neposredne socialistične demokracije zahteva take strokovnjake, ki bodo istočasno tudi družbeni delavci. Iz takšne vloge strokovnjakov v družbi izhajajo tudi naloge Zveze študentov, ki se mora pri svojem delu prizadevati, da bo odhajala za univerzo inteligencna in družbenim, a ne tehnokratskim mišljenjem in navadam.

Iz vsega tega sledi, da stojijo pred študentsko organizacijo mnoge naloge. Prva izmed njih je široko politično-vzgojno delo Zveze študentov. To naloge vsiljujejo problemi študentskega življenja v pogojih intenzivnega študija. Poleg tega so študentje v času študija v določnem smislu odtrgani od aktualnih družbenih problemov. Študentska organizacija mora ta problem pri svojem delu upoštevati.

Pri svojem delu moramo najodločneje odklanjati mišljenje nekaterih aktivistov Zveze študentov, ki mislijo, da je naloga nekaterih študentskih organizacij samo v tem, da se ukvarjajo z vprašanji študija in materialnimi problemi študentov. Prav tako se moramo boriti proti podcenjevanju družbene aktivnosti in zapostavljanju idejnega dela. Vzporedno s tem nam univerzitetni odbori in združenja ZSJ večkrat analizirajo problematiko posameznih organizacij in jim nudijo pomoč, da bi bolj razporedile svoje sile in zagotovile, da bo težnja njihovega dela na družbeno-političnem delu in idejni vzgoji članov Zveze študentov. Širše družbeno angažiranje študentov mora priti do izraza v nadaljnjem vključevanju v različne oblike družbenega upravljanja na univerzah in drugih prosvetnih ustanovah in komunalnih skupnostih, v družbenih organizacijah izven univerz, posebno v LMS in SZDL, v organiziranju raznih dejavnosti skupno z delavsko mladino itd.

Da bo študentska organizacija vzgojno vplivala na čim širši krog študentov, mora še nadalje stremeti, da v raznih oblikah svoje aktivnosti sodeluje čimveč študentov. Dosej se je že večkrat pokazalo, da pri najrazličnejšem delu sodeluje vedno isti krog študentov. So tudi takšna združenja in vodstva Zveze študentov, ki so s svojo neaktivnostjo oslabilili delo organizacije in ga zreducirali na nekaj predavanj in konferenc. Na ta način postaja ZSJ dolgočasna organizacija, njeno članstvo pa pasivno. Zaradi tega je potrebno, da neprestano bogatimo aktivnost združenj ZSJ. Združenja naj svoje delo še bolj povezujejo s svojo stroko.

Moderni študentje, ki jih upravlja strokovnjak in opravlja delo štiridesetih ali celo šestdesetih let. Na isti način bodo zamenjane dolge vrste deklet v knjigovodskih uradih in prepisovalnicah. Pregljal jih bodo elektronski stroji z dvema ali tremi upravljalci.

kajti njih ne more biti na dveh mestih istočasno.

Moderni študentje, ki jih upravlja strokovnjak in opravlja delo štiridesetih ali celo šestdesetih let. Na isti način bodo zamenjane dolge vrste deklet v knjigovodskih uradih in prepisovalnicah. Pregljal jih bodo elektronski stroji z dvema ali tremi upravljalci.

Moderni študentje, ki jih upravlja strokovnjak in opravlja delo štiridesetih ali celo šestdesetih let. Na isti način bodo zamenjane dolge vrste deklet v knjigovodskih uradih in prepisovalnicah. Pregljal jih bodo elektronski stroji z dvema ali tremi upravljalci.

Moderni študentje, ki jih upravlja strokovnjak in opravlja delo štiridesetih ali celo šestdesetih let. Na isti način bodo zamenjane dolge vrste deklet v knjigovodskih uradih in prepisovalnicah. Pregljal jih bodo elektronski stroji z dvema ali tremi upravljalci.

Moderni študentje, ki jih upravlja strokovnjak in opravlja delo štiridesetih ali celo šestdesetih let. Na isti način bodo zamenjane dolge vrste deklet v knjigovodskih uradih in prepisovalnicah. Pregljal jih bodo elektronski stroji z dvema ali tremi upravljalci.

Radi bi diskreditirali Jugoslavijo

UDELEŽENCE KONGRESA JE POZDRAVIL V IMENU CK ZVEZE KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE DJURO PUCAR.

V svojem govoru je predsednik Pucar posebno poudaril povezanost ljudske teletične zveze z borbo delavskega razreda in naše Partije v nedavni preteklosti ter je dejal, da je popolnoma normalno in razumljivo, če Zveza komunistov tudi danes pripisuje velik pomen organizaciji študentov, v kateri je zbranih nad 65.000 članov.

Ko je govoril o uveljavljanju osebnih svobod in osebnega ustvarjanja v naši socialistični družbi, je Djuro Pucar poudaril, da pomeni to sistematično in vztrajno borbo proti vsem nam tujim idejnim in političnim vplivom, ne glede na to, s katere strani prihajajo.

»Ne morem se sprijazniti s tem, da se nam pod krinko demokracije infiltrirajo razna tujja pojmovanja, ki so nasprotna in nimajo nobene zveze z našimi konceptami o graditvi socialistične družbe.«

Ob koncu je Djuro Pucar govoril še o najnovejših govorih in napadih sovjetskega premijera Hruščeva proti našemu vodstvu in Zvezi komunistov Jugoslavije.

»Znano je,« je dejal Djuro Pucar, »da trajajo napadi na Jugoslavijo že nad deset let in da se dogajajo tako, kakor zahtevajo razmere v državi, iz

katere prihajajo ti napadi. Res je, da so danes najzgovornejši obrekovalci voditelji KP Kitajske, nato pa Albanije in Bolgarije, in sicer prav tisti, ki imajo v svoji lastni državi največje težave. Ni treba poudariti, kako je to napačno, če mislijo, da bodo z napadi na Jugoslavijo ušli

Vukašin Stambolić, predsednik ZO ZSJ, govori na kongresu

svoje široke ljudske množice, ki zahtevajo ureditev svojih vsakdanjih problemov. Tukaj je treba poudariti, da spominja ta vsakdanja gonja proti Jugoslaviji na tisto gonjo, ki jo je vodil Stalin proti naši državi, našemu ljudstvu in proti našemu vodstvu.

Cepprav v drugih oblikah, tudi sedanjih kritiki Jugoslavije dejansko obnavljajo Stalinsko taktiko. V resnici govorijo to, kar je govoril tudi Stalin, le z drugimi besedami. V svojih napadih proti Jugoslaviji stremijo za tem, da bi ločili vodstvo od ljudstva, kakor je to delal leta 1948 tudi Stalin. Trudijo se, da bi ločili Jugoslavijo od ostalega sveta in si prizadevajo, da bi jo diskreditirali kjerkoli je mogoče. Takšno stališče je prišlo v polnem smislu do izraza tudi v napadih Hruščeva v njegovem referatu na XXI. kongresu Komunistične partije Sovjetske zveze, ki se zaseda v Moskvi.

Tovariši in tovarišice! O vseh teh obrekovanjih in gonjah proti Jugoslaviji lahko rečemo samo, da je to jalovo delo. Razen tega lahko rečemo tem našim »kritikom«, da bi bilo pametneje pustiti nas pri miru, da bi si ljudstvo Jugoslavije s svojimi lastnimi prizadevanji, sposobnostmi in na podlagi

in glad. Danes je v modernih družbah na zahodu že mnogo ljudi, ki mislijo, da je 48 ali celo 40 ur odgovornega dela zanje preveč. Ti ljudje nimajo tiste stanovitosti in vztrajnosti, ki jo moderen čas zahteva od človeka. In ta pojav je resna nevarnost. Ti ljudje so morda čisto dobri državljani, zaradi težav pri iskanju zaposlitve pa se kaj lahko obrnejo proti družbi. Na zahodu so že pričeli z raziskovanji, v kakšni meri vplivajo težave na trgu delovne sile na porast kriminalitete. Zaradi naglega industrijskega razvoja bo na svetu kmalu premalo posla za nemirne ljudi. Za ljudi, ki se ne bodo mogli prilagoditi jutrišnjemu (morda predobro) organizirani družbi, ki bo živela med stroji.

Toda to je le ena stran medalje. Za večino ljudi spremembe, ki jih prinašajo moderni dosežki, pomenijo brez dvoma napredek in izboljšanje. Nihče si ne želi vrniti v stare čase, ko so se ljudje potili za lesenimi plugi.

Razvoj avtomatizacije je pravažaprav precej star in se bo še nadaljeval. Nespretno pa bi bilo pričakovati avtomatizacijo v industriji ali na kakem drugem delovnem področju kar čez noč. Morda so ravno veliki uradi tisto področje, kjer se bo v najbližnji bodočnosti avtomatizacija najbolj uveljavila. Zavarovalne družbe, banke, inventarni in plačilni oddelki velikih družb in tudi državne institucije bodo v najbližnji bodočnosti področja, kjer se bodo uveljavili elektronski računalni stroji, ki opravljajo svoje delo z doslej nezastopano nagljo. Po dosežanih izkušnjah soedeho ta razvoj komanda prizadel majhne urade, verjetno pa je, da bodo veliki uradi in pisarne na zahodu v bližnji deseth letih doživeli iste spremembe, kot se izvirajo pri moderni gradnji cest. Pred komaj dvestetimi leti se je na cestah na stotine delavcev trudilo s svojimi lopati in samokladenci. Danes pa so jih nadome-

gumb, v primeru okvare pošlje po pravega strokovnjaka itd.

Iz tega bi lahko zaključili, da vse to pomeni lažje in enostavnejše delo. V gotovem smislu je tudi res tako. Vendar pa istočasno pomeni velik psihološki napor, ki ga povzroča potreba po stalni, neprekinjeni pazljivosti. To pri neavtomatskem delu ni reden slučaj. Mogoče ekstremen primer za psihološki napor je primer pilota v avtomatično vodenem letalu. Biti ure in ure v temi in opazovati samo instrumente, medtem ko letalo divja skozi noč, povzroča na posadko težak psihološki pritisk. Tak način dela zahteva njihovo neprestano budnost in poleg tega morajo imeti še zaupanje v instrumente, ki jih vodijo. Splošno je znano, da so se piloti pri prvih takih poizkusih, ko še niso »zapuili« instrumentom, nore prestrašeni večkrat spuščali z velikih višin skozi oblake samo zato, da bi s svojimi očmi ugotovili, če je zemlja še pod njimi.

To je seveda ekstremen primer, toda jasno je, da pomeni industrijski razvoj (če ni pravilno družbeno usmerjen in uporabljen), ki je istočasno baza za dvig našega življenjskega standarda za številne ljudi, ki so prej lahko našli delo, brezposelnost

Vpliv avtomatizacije

Beseda avtomatizacija je v zadnjem času postala za mnoge ljudi simbol, ki predstavlja navadno skupaj z najnovejšimi dosežki atomske tehnike materialno revolucijo, ki jo preživlja današnje človeštvo. Zelo verjetno je, da mnogi inženirji in tehniki gledajo na to stvar drugače. Kajti če smo natančnejši, je avtomat oziroma avtomatizacija le ena izmed oblik industrijskega napredka. Danes je že skoraj težko naštet vse tiste uspehe, ki jih lahko štejemo v industrijski napredek, katerega je človeštvo doseglo v zadnjih dveh desetletjih.

Seveda pa je treba že takoj na začetku poudariti, da avtomatizacija ni nekaj popolnoma novega, zavedati pa se moramo tudi, da popolna avtomatizacija tudi v prihodnosti ne bomo dosegli. Zelja in tendence za avtomatizacijo so bile v vseh oblikah produkcij že dolgo časa in bodo verjetno ostale za vedno, kajti popolne avtomatizacije, kot smo že omenili, ne bomo nikoli dosegli.

Ni pa namen tega kratkega sestavka razpravljanje o avtomatizaciji na splošno. Raje si oglejmo, kako ta razvoj vpliva na človeško delo na najrazličnejših področjih: v tovarnah, pisarnah in tudi na drobno vsakdanje delo doma. Tendence same avtomatizacije je zelo jasna: težko in monotono delo naj namesto ljudi opravljajo stroji — avtomati. Pa tudi delo, ki zahteva visoko izurjenost in spretnost, naj opravljajo ti moderni roboti. In res stroji nadomeščajo delavce pri težkem, monotonom ali zelo preciznem delu. Delavci, ki je doslej opravljal težko ali dolgotrajno delo, bo od sedaj lahko nadomestili na upravljalni velike in drage stroje. Tako delo človeka pa zahteva zanesljivost in stalno pozornost ter sposobnost pravnega ukrepanja, če se kaj zgodi: da n. pr. pritiska na pravi

gumb, v primeru okvare pošlje po pravega strokovnjaka itd.

Iz tega bi lahko zaključili, da vse to pomeni lažje in enostavnejše delo. V gotovem smislu je tudi res tako. Vendar pa istočasno pomeni velik psihološki napor, ki ga povzroča potreba po stalni, neprekinjeni pazljivosti. To pri neavtomatskem delu ni reden slučaj. Mogoče ekstremen primer za psihološki napor je primer pilota v avtomatično vodenem letalu. Biti ure in ure v temi in opazovati samo instrumente, medtem ko letalo divja skozi noč, povzroča na posadko težak psihološki pritisk. Tak način dela zahteva njihovo neprestano budnost in poleg tega morajo imeti še zaupanje v instrumente, ki jih vodijo. Splošno je znano, da so se piloti pri prvih takih poizkusih, ko še niso »zapuili« instrumentom, nore prestrašeni večkrat spuščali z velikih višin skozi oblake samo zato, da bi s svojimi očmi ugotovili, če je zemlja še pod njimi.

To je seveda ekstremen primer, toda jasno je, da pomeni industrijski razvoj (če ni pravilno družbeno usmerjen in uporabljen), ki je istočasno baza za dvig našega življenjskega standarda za številne ljudi, ki so prej lahko našli delo, brezposelnost

stili veliki stroji, ki jih upravlja strokovnjak in opravlja delo štiridesetih ali celo šestdesetih let. Na isti način bodo zamenjane dolge vrste deklet v knjigovodskih uradih in prepisovalnicah. Pregljal jih bodo elektronski stroji z dvema ali tremi upravljalci.

Vidimo, da jutrišnja družba, ki bi jo lahko imenovali družbo strojev, zahteva od delavca nove in dostikrat težavne delovne navade. Isto velja tudi za ljudi, ki so na vseh tistih položajih. V modernem času prihajajo v poštev nove kvalifikacije in se zahtevajo od ljudi sposobnosti, ki si jih bodo morali šele privzgojiti. Pri razpravljanju o šolski reformi, o novih oblikah in vsebinah šolskega pouka teh zahtev moderne družbe ne bi smeli prezreti.

Tehnični napredek pa je ravno tako spremenil tudi naš prosti čas. Ta razvoj nam ni dal samo nove oblike zabave in razvedrila. Dosti važnejše je, da pomeni ta napredek dvig življenjskega standarda. Treba je samo primerjati položaj recimo pred 50 leti z današnjim. Omenjeni višji življenjski standard je popolnoma spremenil tudi naš prosti čas. Danes ima večina ljudi dosti več prostega časa kot pred 50 leti. V vseh naprednih deželah skušajo skrajšati delovni čas, uvajajo proste sobote in podobno. Tudi navadni delavci imajo svoje počitnice; vsega tega pred nedavnim še ni bilo. Vse te izboljšave v življenjskem standardu so mogoče le zaradi izrednega tehničnega napredka, ki nas usposablja, da je delovni čas čedalje bolj produktiven.

Napredek pa nam nudi tudi nove možnosti, kako preživeti naš prosti čas. Pravzaprav imamo na izbiro nešteto možnosti. Sili se smešno, vendar je res, da za mnoge ljudi predstavlja ta možnost izbire pravo breme, kot se to dogaja tudi na drugih področjih. Človek preprosto ne ve, kje naj vzame čas, da bi napravil vse, kar si želi. Pravica izbire pomeni vedno tudi odpoved.

Nacionalistična gibanja in študentje

Danes je po vsem svetu že precej utrjeno prepričanje, da je študentska mladina tista, ki bo v prihodnosti zavzela v družbi odgovorne in v nekem smislu vodilne položaje. V kakšni meri velja ta trditev za študente v razvitih deželah, je stvar razpravljanja, res pa je, da so v številnih azijskih, afriških in južnoameriških deželah študentje čisto ne le edini potencialni voditelji jutrišnjega dne, ampak so v nekaterih deželah že voditelji sedanjosti.

Vzroki za to so številni in jih ni težko najti. Študentje se pripravljajo za poklice zdravnikov, profesorov, inženirjev, upravnih uradnikov itd., ki jih te dežele nujno potrebujejo, če hočejo doseči zaželjeni razvoj. Toda ne samo po diplomah, študentje čutijo svojo odgovornost do družbe tudi med študijem. V deželah, kjer vlada visoka pismenost, zavzemajo intelektualci v družbi bolj izjemen položaj kot pa kjer koli drugje. In ker študentje predstavljajo med inteligenco največji odstotek in poleg tega je njen najbolj aktiven in idealističen del, je njihov položaj še posebno pomemben. Privilegij vzgoje, ki ga uživajo, je bil v omenjenih deželah in je še danes zelo redka stvar in ravno zato se čutilo študentje v tolik meri odgovorni do svojih sorjakov.

Neki azijski študent je nekoč izjavil: »Vam, ki ste doma v evropskih deželah ni treba skrbeti za svoje sosedo. Ti sami lahko skrbijo zase. Pri nas pa vidimo tako mnogo ljudi, ki živijo v strašni revščini in nevednosti. In ti ljudje si sami ne znajo pomagati, v primerjavi s njimi je že naše študentsko življenje razkošje. Kako naj opravimo tako velike razlike? Edini način, da si pomirimo vest je, da jim po svojih najboljših močeh pomagamo.«

Različenost takega mišljenja in način, kako se to mišljenje izraža, se seveda od dežele do dežele razlikuje.

Življenje študentov v Oxfordu in Cambridgeu

Večina angleških univerz je bila ustanovljenih v zadnjih 140 letih. Le dve med njimi — Oxford in Cambridge — sta med najstarejšimi univerzami na svetu. Njihov ugled je bil vedno in je še danes zelo velik. Ti dve univerzi imata na vse višje vzgojne institucije v angleško govorečem svetu izredno velik vpliv.

Točen nastanek obeh univerz je še vedno zavito v skrivnostih in legende. V neki obliki sta obstajali že v 12. stoletju, gotovo pa je, da sta bili ustanovljeni v 13. stoletju. V 14. stoletju so srednjeveški študentje že poslušali najprej predavanja iz latinske grammatike, logike in retorike in v zadnjih letih študija iz aritmetike, geometrije in astronomije. Živeli so v najetih sobah ali pa majhnih študentskih domovih. To je bil nemiren čas, ki so ga pogosto vzbujali najrazličnejši upori in spopadi z mestnim prebivalstvom. Zelo verjetno je, da je bil glavni namen ustanovitve omenjenih univerz želja, vnesti več discipline in nemiro študentsko življenje.

Prvi oxfordski kolegij — Merton — je bil ustanovljen leta 1255, in prvi cambridgeški — Peterhouse — leta 1284. Seveda se ta dva in vsi poznejši kolegiji, ki so jima sledili, močno razlikujejo od današnjih kolegijev. Imeli so svoja lastna poslopja, lastne dohodke, svoje upravno telo, lastna pravila o načinu življenja in obnašanja ipd. Tudi niso bili podobni samostanom, čeprav so se v njih vzgajali v glavnem župnijski duhovniki. Tudi pogoj, pod katerimi so bili ustanovljeni naslednji kolegiji, so bili zelo različni. Razlike v njihovi velikosti in bogastvu so bile precej velike. Nekatere so ustanovili kralji in škofje, druge privatniki in enega izmed njih sta ustanovila dva močna obrtniška ceha.

Danes bi srednjeveški študent včasih težko prepoznal svojo staro univerzo. Vendar je še precej stvari nespremenjenih. Vsekakor bi prav lahko našel pot do svojega kolegija in čeprav je ta razširjen, ima še vedno ista vhodna vrata, jedilnico ali kapelo in neredko tudi iste stare sobice.

Čas, ko so se za oblast borile univerzitetne oblasti in kolegiji, je že davno minil. Vendar pa so ostanki tega še vedno živi. Če se hoče danes študent vpisati na univerzo v Oxford ali Cambridge, mora biti najprej sprejet v kolegij. Univerzitetni statut pa mu ne dovoljuje vstopa v kolegij, dokler ne opravi matrikulacijskih izpitov. Novinec lahko ugotovi, da za vse lekcije in laboratorijsko delo, kakor tudi za izpite, skrbijo univerzitetne oblasti. Individualen pouk, pomoč in usmerjanje pri študiju pa mu bodo nudili v kolegiju.

Najbolj značilno potezo življenja v kolegijih dajejo in-
struktorji, imenovani tutors. Vendar se ti razlikujejo od učiteljev v osnovnih šolah in njihov odnos do učenca je tudi nekaj posebnega. Tutorji naloge, ki jih učenci samostojno rešujejo. Ko je naloga rešena, jo oddajo tutorju, ki jo, če je potrebno, kritizira, vendar na način, ki študentu dopušča možnost, da zagovarja svoja stališča.

Na teh univerzah še vedno največ poučujejo tradicionalne predmete — matematiko, klasično, bogoslovje, zgodovino, pravo in medicino. V zadnjih desetletjih pa je posebno običajen porast študentov naravoslovnih znanosti.

V primerjavi s 3000 študenti, ki so živeli na obeh univerzah pred letom 1914, jih je danes že čez 7000. Vsi kolegiji so nabito polni in zato je težko vzdrževati tisto posebno intimnost, ki jo ima življenje v kolegiju. Vendar pa vitalnost

samo konferenco v vseh azijskih in afriških deželah vladalo veliko navdušenje.

Konferenca je razpravljala o številnih problemih in projektih, ki so zanimali vse prisotne delegacije. Morda pa je bil največji pomen te konference ravno v tem, da je bila sploh sklicana. Medtem, ko so številne debate in prepričanja utonili v pozabo, je njen simbolični pomen še vedno živ. Kajti ta konferenca je pokazala ne samo narodom Afrike in Azije, temveč vsemu svetu, da so postale dežele Afrike in Azije sila, s katero je treba računati. Te države sedaj samostojno odločajo o svoji notranji in zunanji politiki.

Danes bi se lahko marsikomu zdelo, da je sedaj, ko si je toliko dežel v Aziji in Afriki že priborilo nacionalno neodvisnost, kolonialni problem ni več tako važen. In marsikdo se vprašuje, zakaj na mednarodnih študentskih konferencah te delegacije še vedno vztrajajo na razpravljanju o teh problemih. Seveda je res, da stojijo pred študenti novosvojen dežel novi problemi in težave in da razpravljanje o problemih v preteklosti, namesto da bi se lotili novih nalog, ne bi bilo na mestu. Nihče se tega bolj ne zaveda kot študentje sami.

Toda prvi in očiten odgovor na to je, da kolonializem v Afriki in Aziji še ni končan.

In drugič: čeprav so številne dežele dobile svojo nacionalno neodvisnost, ki jih je le malo med njimi, ki so ekonomsko neodvisne. Študentje dobro vedo, kako je kolonializem nastal in zato so v novih neodvisnih deželah čestokrat upravičeno nezaupljivi do ekonomskih in vojaških sporazumov in njihovih posledic.

Univerzitetni tradiciji zmaguje. Čeprav poslopja kolegijev niso dovolj velika, da bi se v njih nastanili vsi vpisani študentje, preživi vsak študent v kolegiju vsaj tri leta v študentskem času. Če živi v kolegiju ali ne, večerjati mora v jedilnici kolegija.

Na obeh univerzah in tudi na kolegijih imajo študentje številna društva: politična, verska, dramska, glasbena itd. Članstvo je sestavljeno iz vseh kolegijev. Najbolj znano združenje je Union Society, ki vsak teden redno organizira debate. Mnogo znanih ljudi v angleškem političnem življenju je tu pričelo svojo učno dobo.

Zelo važno vlogo v življenju teh študentov pa igra šport, atletika, criket, pletanje in seveda veslanje. Veslaške tekme na Temzi med Oxfordom in Cambridgeom so svetovno znane.

Kljub vsemu pa drži dejstvo, da je osrednja točka vsakega cambridgeškega ali oxfordškega študenta njegov kolegij. Tu sklepa svoje prijateljstva in sem se vrača v poznejših letih na sestanke s svojimi vrstniki. Kolegij je središče njegovega zanimanja in zvestobe.

Kljub vsemu pa drži dejstvo, da je osrednja točka vsakega cambridgeškega ali oxfordškega študenta njegov kolegij. Tu sklepa svoje prijateljstva in sem se vrača v poznejših letih na sestanke s svojimi vrstniki. Kolegij je središče njegovega zanimanja in zvestobe.

Novi časi za dekleta v Siriji

Na izmed najznačilnejših karakteristik tega stoletja na Srednjem vzhodu je znanen napredek, ki so ga dosegli v pogledu ženske vzgoje. Čas, ko je bila žena privezana na dom, na kuhanje, pomivanje in vzgojo otrok, se bliža koncu. Danes so žene že naše svoje mesto tudi izven zidov domače hiše. Mnoge so posvetile svoje življenje znanosti, vzgoji, umetnosti itd. Zelja po znanju je med njimi velika, čeprav je naletela na številna in močna nasprotovanja.

Zene pa se niso zadovoljevale s prvimi doseženimi uspehi. Osnovnošolska in srednješolska vzgoja jām ni zadostovala: priborile so si pravico vpisa tudi na univerze. Časa, ko so bile vsi študentje moški in so bile univerze ženskam prepovedane, kot je danes prepovedan hudič, ni več. Naj je n. p. na univerzi v Damasku že 905 deklet, največ jih je vpisanih na umetnostnih akademijah. Precej pa jih študira tudi medicino, pravo itd. Pojavile so se že tudi prve študentke tehnik in dve sta celo na muslimanski pravni fakulteti. Vse to je ohrabrujoč znak in šte-

vilo študentk ni večje le zato, ker številne rodbine branijo svojim hčerkam vpis na univerzo. Dosti pa jih je tudi, ki jim poroka prepreči nadaljnji študij.

Zanimiva je ugotovitev, da je med arabskimi dekleti največ zanimanja za študij medicine. Z uspehi na tem področju prav nič ne zaostajajo za svojimi moškimi tovariši.

Ko govorimo o študentkah v Siriji, pa moramo omeniti še eno zanimivost: služiti morajo vojske ravno tako kot fantje. Motiv: civilna obramba je danes problem vsakega državljanja.

Če upoštevamo zgodovinsko ozadje, navade in običaje prebivalcev arabskega sveta, potem bomo tudi kaj lahko razumeli razpravljanje, ki se je v tem svetu pričelo z vstopom prvega dekleta na univerzo: narava je določila ženo v prvi vrsti za mater; vprašanje pa je, koliko k temu doprinese moderna vzgoja. Razpravljanje o tem je privedlo do tega, da so se študente obrnili do univerzitetnih oblasti in jih »opozorili«, naj v učnem sistemu upoštevajo tudi te stvari.

Študentske demonstracije v Berlinu proti atomski oborožitvi

Drago Čop

Berlinski škandal Študentski kongres priznal DDR

NALASČ SMO ZDRUŽILI V NASLOV OBA NAZIVA, KI STA JIH UPORABILA ZAHODNONEMSKI OZIROMA VZHODNONEMSKI TISK ZA OPREDELITEV EDINSTVENE ŠTUDENTSKESKE RESOLUCIJE. »ŠKANDAL« SE JE TOREJ PRIPETIL NA KONGRESU 318 DELEGATOV ŠTUDENTOV Z 20 ZAHODNONEMSKIH IN ZAHODNOBERLINSKIH VIŠOKIH ŠOL TER OKOLI 200 NEMSKIH IN TUJIH GOSTOV. TOKRAT SMO ZAPISALI NEMŠKIH, BREZ KAKŠNEGA PREFIKSA, KAJTI MED GOSTI JE BIL TUDI REKTOR VZHODNOBERLINSKE UNIVERZE PROF. DR. HARDTKE.

Berlin je bil že nekaj časa kraj, kjer je prirejala VDS (Verband Deutscher Studentenschaften) različne seminarje, sestanke, seznanjala študente z resničnostjo zahodnega režima itd. Višek vseh teh političnih naprežanj VDS so predstavljali Berlinski skedpi, s katerimi je zveza skoraj pretrgala vsak stik z vzhodnimi kolegi. Odjuga je nastopila pravzaprav v toplem maju 1957, ko so se začele cele frakcije študentske zveze zavzemati za obnovo stikov s študenti, člani FDJ (Freie Deutsche Jugend) brez črnobelo obarvanih sestankov s prebeglimi kolegi iz vzhodne cone.

Vsaj do trdne odločitve je prišlo med 2. in 4. januarjem letos. Izostalo je vse tisto, kar je bilo značilno v prejšnjih letih za podobne kongrese: študentje so se resnično zavedli nevarnosti, ki grozi nemškemu narodu zaradi tragične ločitve. Glavne teme, o katerih so govorili posamezni delegati in ki so bili nato predmet splošnega razpravljanja, so se škale atomske oborožitve in odgovornosti znanstvenikov, demokracije, zunanje politike zahodnih vlesit le pri ponovne nemške združitve. Kolikor je pri ostalih prišlo do živahne razprave z mnogimi žolčnimi izpadi, ki so spremenjali že izvajanja posameznih govornikov, se ne da tega trdit glede komisije, ki se je bavila z vprašanjem: atomske oboroževanje in ponovna združitve. Pobudniki za »zloglasno« resolucijo so bili zastopniki Konkreta, neodvisnega študentskega lista iz Hamburga, ki so v okviru omenjene

argumentaciji. Cilj nuhnih pogovorov, ki jih je do sedaj zvezna vlada brez preudarka zavračala, mora zajeti: 1. načrte mirovne pogodbe, 2. pokluz ene mogočih oblik nemške konfederacije.

Zaradi takih in podobnih odstavkov berlinske resolucije so zapustili kongres poleg redkih študentskih delegacij (le dve) nekatere vidne nemške politične osebnosti, med njimi tudi uradni predstavnik socialdemokratske stranke Schmidt. Razumljivo je, kako je na to reagiral tudi vodilni berlinski časopis. Vprašanja: so to komunisti, sanjači, fantasti? — zgovorno pričajo o njihovem stališču do študentske resolucije. Saj se ni udeležil tega kongresa noben krščanskodemokratski politik (zborovanje naj bi bilo namreč organizirano v znamenju prejšnjih socialdemokratskih akcij proti atomski oborožitvi nemške vojske), niti ga ni pozdravil berlinski župan in

predsednik pokrajinske socialdemokratske stranke Willy Brandt. Vladini opozilci je verjetno že pred kongresom zadisalo po nečem, kar se je pod njihovim posrednim vplivom po trodnih dogodkih izcimilo iz vsega. O tem lahko sklepamo iz izjav posameznih socialdemokratskih poslancev, delegatov na študentskem zborovanju, ki so se hitro ohladile, ko je prišlo do predloga znane resolucije.

Kakšen je zaključek tega »škandala«? Počakati bo treba na reakcijo vrhov opozicijske stranke, ker ti ne bodo mogli tako lahko preko tega, kar je pravzaprav le krepkejši odmev glasov njih samih. In študentje? Ne dvomimo, da bodo delegati o vsem natančneje seznanili svoje kolege na posamehni univerzi, kjer bo verjetno prišlo do obnovljene predkongresne aktivnosti v smeri, ki jo je začel berlinski kongres.

Bassin A.

PERU - dežela kontrastov

Od 15. do 25. februarja letos se bodo zbrali študentje iz več kot sedemdeset dežel v študentskem naselju blizu Lime, glavnega mesta Perua. Prisostvovali bodo VIII. mednarodni študentski konferenci. Prišli bodo v deželo s čudovito zgodovino, z izrednimi pokrajinskimi kontrasti in velikim ekonomskim potencialom. Zaradi vsega tega je Peru ena izmed najznačilnejših južnoameriških dežel.

Ce hočemo razumeti današnji Peru, se moramo pomakniti nazaj v zgodovino, v čase pred Kolumbom, ko so današnji Peru, Ekvador, Bolivija, severni Čile in severovzhodna Argentina tvorili močnega imperija Inkov, z dobro urejeno družbeno strukturo in visoko kulturo. V tem imperiju so živeli delovni ljudje, katerim je bilo sonce zaščitnik njihovega imperija — najvišji bog. Etnika tega naroda se najbolj kaže v pozdravi, ki so si ga izmenjavali ob srečanjih: »Ne bodi tat, ne bodi lažnik, ne bodi len!«

Špansko zavojevanje Amerike je uničilo kulturo Inkov in prineslo v deželo nov družben red. Španski podkralj se je naselil v Limi, »mestu podkraljev«. Tako je Lima počasi postajala centralna točka španske-katoliške kulture. V arhitekturi, slikarstvu, celo navadah in običajih preprosti ljudi, je mesto postalo mešanica krščanske Španije in indijanske Amerike.

V tem mestu so bile rojene tudi prve zamisli o nacionalni neodvisnosti, ki je bila leta 1812 po dolgi in krvavi boji tudi dosežena. Socialna struktura novega naroda — temeljila na indijanski večini, ki jo je dopolnjevala španska elita in vedno večje število mestincev. Ta sestav se je vedno odražal tudi v notranjih spopadih in nenehnih spremembah v političnem življenju Perua.

Lima je tudi prvo mesto Južne Amerike, ki je dobilo svojo univerzo. To se je zgodilo leta 1551. Od tega časa pa do danes je doživela že mnogo sprememb in dala perujskemu ljudstvu mnogo znamenitih moži in voditeljev. Se danes je ta univerza srce nacionalne vzgoje, čeprav so bile v zadnjem času zgrajene še druge velike univerze.

Poleg poklicnega znanja, ki si ga pridobivajo študentje te univerze, nikoli ne pozabijo na svojo dolžnost, ki jo imajo do ljudstva. Ta tendenca je logična posledica intenzivne družbene aktivnosti, ki jo imajo študentje v vsej latinški Ameriki.

Kakor vsa ostala Južna Amerika je tudi Peru dežela kontrastov. Univerza San Marcos je bila na primer u-

stanovljena 85 let prej kot harvardska univerza v ZDA in predavanja na njej so na razvidljivi višini. Toda le nekaj kilometrov stran živijo v hribovih Indijanci, katerih življenje se v zadnjih 400 letih ni skoraj nič spremenilo. Napori državnih oblasti in številnih privatnikov, ki se trudijo, da bi jim dali vsaj osnovnošolsko vzgojo, doslej še niso rodili vidnih uspehov.

Leta 1916 — v času socialnih nemirov — je bila rojena Nacionalna unija perujskih študentov — Federación de Estudiantes del Peru. Kaj kmalu se je močno uveljavila in že

prvi kongres leta 1920 je sprejel zahteve po univerzitetni reformi. Številni začetni uspehi novega študentskega gibanja pa so se končali ob nastopu diktatorja Leguije leta 1921 in številnih drugih, ki so mu sledili. Končno se je leta 1945 začela za Peru nova doba, ki je univerzitetnemu življenju prinesla takšno imenovanje »tretjo dobo reform«. Isto leto se je zbral tudi drugi nacionalni študentski kongres in študentske organizacije so se znova pojavile. Čeprav je bil pozneje sklican še tretji kongres, je morala študentska organizacija oditi v letih od 1948 do 1956 v ilegalo zaradi ponovne vzpostavitve diktature. Diktatorjev padec je pomenil za študentske organizacije novo rojstvo in omogočil perujskim študentom priložnost, da danes v svoji sredi pozdravljajo delegacije študentov vsega sveta.

Klic na pomoč

Redakcija mednarodnega študentskega lista The Student je prejela iz Španije pismo, v katerem njegov avtor prosi kolege iz drugih dežel za pomoč. Pismo je zanimiv prikaz o razmerah in pogojih, v katerih živijo in študirajo španski študentje. Pismo (skrajšano) bo brez dvoma zanimalo tudi naše študente.

... To prosim zato, ker je mnogo španskih študentov, ki žive pod stalnim policijskim nadzorstvom. Policija jih lahko aretirajo, kadar se ji zljubi. Lansko leto je to doživelo nad 400 študentov, katerih edini »zločin« je bil ta, da so izražali svoje nezadovoljstvo z diktatorjem in zahtevali svobodo in pravičnost, česar si želi vse špansko ljudstvo.

Bojim se, da našemu boju in žrtvam zunaj Španije ne posvečate dovolj pozornosti. Ko je diktator hotel razdeliti leta 1936 špansko ljudstvo v »modre« in »rdeče«, v zmagovalce in premagane, se je akademska mladina soglasno, izražajoč mišljenje vsega naroda, borila proti temu ukrepu z vsemi silami v predavalnicah, na cesti in povsod tam, kjer je bila za to prilika. In to kljub temu, da je danes večina študentov sinov zmagovalcev iz bratormorne vojne, katero bi radi vsi pozabili.

Da je to, kar sem napisal, res, so dokaz dogodki v Madridu februarja 1956. leta, ko so študentske demonstracije povzročile resno krizo. Režim se je takrat zatekel k zločinskim ukrepom in je v svojem strahu zapiral celo sinove ljudi, ki so zvesti režimu.

Leto dni pozneje smo na univerzi v Barceloni ponovno in še energičneje zahtevali, da skliče študentski kongres, na katerem bi svobodno izvolili svoje voditelje in ustanovili v resnici reprezentativno študentsko organizacijo. Kajti današnja študentska organizacija, ki podpira politiko Franca, je diskreditirana pred vsemi poštenimi študenti.

Režim je na te zahteve zopet odgovoril z represalijami. Aretiranih je bilo na stotine študentov pod običajno obtožbo, da so subverzivni elementi mednarodnega komunizma...

Pisec se na koncu pisma sprašuje, ali ne bi bilo mogoče pomagati španskim študentom, ki bodo prej ali slej morali zapustiti domovino, tako kot je bil to primer z alžirskimi študenti, članji UGEMA.

V Siriji morajo tudi dekleta služiti vojske

POT MED LJUDI

Magičnost neznanega, vendar novega

Med včeraj in jutri

... V meni ni ostalo ničesar ra-
ga gibanja njegovega telesa in
njih stegen, ki ga nisem mogla

Ustanovljena je Zveza študentskih športnih organizacij Ljubljane

Velika pričakovanja

V novi upravni odbor so izvoljeni: Janko POPOVIČ — predsednik, Vlado POCAJT in Dušan PETROVIČ — podpredsednika, Boris KURNER — sekretar in BELOBRAJDIČ, DVORŠAK, HOČEVAR, KOPECKY, OCVIRK, PORENTA, SAVIČ, STEFANIČ, ZVEKIČ — člani

SKORO LETO DNI JE, ODKAR JE ZVEZA ŠTUDENTSKIH ŠPORTNIH ORGANIZACIJ JUGOSLAVIJE SPREJELA NOV STATUT IN TAKO POSTAVILA TEMELJE ŠTUDENTSKIM ŠPORTNIM ORGANIZACIJAM. IN PRAV TOLIKO ČASA JE PRETEKLO DO USTANOVITVE ZVEZE ŠTUDENTSKIH ŠPORTNIH ORGANIZACIJ NA NAŠI UNIVERZI.

ZVEZA ŠTUDENTSKIH ŠPORTNIH ORGANIZACIJ JE NASLEDNIK CELOTNE TELESNOVZGOJNE IN ŠPORTNE DEJAVNOSTI V ORGANIZACIJI ZVEZE ŠTUDENTOV, KI NI BILA BREZ USPEHOV IN TUDI NE BREZ SLABOSTI, KI VEDNO SPREMELJAJO NASE DELO, NAŠA HOTENJA IN PRIZADEVANJA.

VSE DOSEDANJE DELO LAHKO STRNEMO, ČERAVNO LE SHEMAČNO, V ENO SAMO MISEL: ŠPORTNO ŽIVLJENJE JE POSLEDNJA LETA MOČNO RAZGIBANO, MORDA NE DOVOLJ NA VSEH ZDRUŽENJH, MANJKA PA NACRTNEGA DELA, ORGANIZACIJSKIH OBLIK IN PRIZADEVANJA ZA VKLJUČEVANJE ŠTUDENTOV V ŠPORTNO UDEJSTVOVANJE

Vse dosedanje razprave o taki organizaciji, zlasti pa tiste do I. kongresa telesne kulture v Beogradu so imele več ali manj iste oznake: take organizacije ne rabimo, saj je neživljenska, študente ne moremo športno vzgajati po dveh ali celo treh kolesnicah (Komisija za telesno kulturo pri Univerzitetnem svetu in ASD OLYMPIA), delo bo zgolj kampanjsko, slaba investicija materialnih sredstev, ter končno — izkušnje in praksa bo pokazala in ovrgla vse take poskuse, pa čeprav lahko rečemo, da dobrih izkušenj nikoli ni, če pa so slabe, je zato gotovo kdo odgovoren (in praksa nam bo v resnici gotovo nekaj pokazala). Če naše delo ni dobro in uspešno, kaže izjavljati le en zaključek, da je treba najti našemu življenju in delu na univerzi odgovarjajoče oblike dejavnosti in nič več. Da, PRAKSA je pokazala na drugih naših univerzah, velikih in majhnih, da je tako delo pravilno, ki so lahko ne samo vzpodbudni, ampak celo navdne optimistični. Šele poslednje razprave o tej organizaciji (I. Kongres — množičnost!), so dobile povsem nov prizvok. Posebno pomembno je mnenje

Komisije za telesno kulturo pri Univerzitetnem svetu, ki je prvič, ko je razpravljala o tem vprašanju, nedvoumno podprla tako zamisel in potrebo.

Te in one pripombe so bile 26. januarja na skupščini ZVEZE ŠTUDENTSKIH ŠPORTNIH ORGANIZACIJ LJUBLJANA, ovržene. Predstavniki študentov športnikov in študentov, ki se želijo z športom in telesno kulturo srečati le toliko, da si utrdijo zdravje in okrepijo telo, so povedali svoja mnenja, ki so dejansko mnenja široki študentskih množic, ki jih vsakomur moramo upoštevati. Ta so:

● poslednji čas je, da v naše športno življenje vključimo študente, ki ne želijo le tekmovali, ki pa hočejo postati vztrajni in telesno odporni člani in delavci v naši družbi.

● študentska interna tekmovalna (za tiste, ki se želijo vključiti) in rekreativni šport (televadnice in igrišča, kjer bo vsakdo ob vsakem času lahko uril svoje telo brez posebnih urnikov).

● izlet, pohod — spoznajmo se in bomo do zdravi!

Misli, ki so jih študentje izrekli na skupščini, so dovolj tehtne, da se zamislimo in nekaj storimo. Nedvomno pomeni organizacija, ki smo jo tokrat ustanovili zagotovilo te idejne smeri v naši športni politiki. To pa tudi kaže na specifičnost organizacije, na njene posebne naloge in dolžnosti do študentov.

Zveza študentskih športnih organizacij pa pomeni v našem športu še več. Pomeni predvsem močno organizacijsko strukturo z osnovnimi organizacijami na združenjih, njihova naloga je velika (združiti se premalo zavedajo te naloge) in predvsem od njih je odvisno, ali bodo študentje v tej organizaciji uresničili vse svoje zahteve.

Če želimo strniti misli okrog nove organizacije, naj povemo, da so njene glavne naloge: množično vključevati študente v športno življenje, organizirati študentska tekmovalna, vzgajati študentske športne delavce in vrsto drugih, da omenimo med njimi le najpomembnejše.

Vprašanje, ki ga želimo ob koncu zastaviti, je: ali so zahteve po takem športnem in telesno vzgojnem programu na univerzi pravilne, ali so primerne današnjemu družbenemu razvoju in vlogi, ki jo ima študent v družbi in univerzi pri njegovi vzgoji in ali nova organizacija pomeni uresničitev vseh teh imperativov. Odgovor je: DA.

Danes nikakor ne moremo mimo zahtev, kot so: študij je treba dokončati v zakonsko predpisanim roku in študentje so do družbe dolžni to izpolniti. Vemo, da šport terja mnogo časa, priprav na mnogo kvalitet, če želimo, da bo šport res šport z vsemi odlikami in

kvalitetami, ter športniki morajo politično zreli ljudje. Zato so

● šport in rekreacija
● športna tekmovalna okviru univerze

● in Zveze študentov pravilna oblika dejavnosti, ki jo bo izvajala nova organizacija, primerna in v skladu z našimi družbenimi in športnimi zahtevami, dejansko nova kvaliteta, ki je ne gre izenačiti s poskusi in aktivističnimi prijemi v preteklosti.

Nekaj je, kar že ob prvem pogledu na naselje pogršaš. To so igrišča, športno življenje... Nehote se vprašaš, ali tudi teh 1200 mladih ljudi, ki žive tukaj, ne občuti isto? Ali jim ne bi bil šport prijetno razvedrilo po napornem psihičnem delu? Toda ne samo to, ampak še mnogo več, saj je šport oziroma telesna kultura eden izmed sestavnih delov socialističnega vzgajanja.

Večkrat nas zunanji videz vara in veselimo, da je tudi tokrat tako. O športnem življenju v naselju lahko povemo mnogo več, kot se to zdi na prvi pogled. Čeprav je število sekcij in članstva majhno, vendar športno življenje obstaja. In prav dejstvo, da se je kljub slabim pogojem vendar obdržalo, nam daje upanje, da se bo v bližnji prihodnosti ko se bodo ti pogoji morali izboljšati, kar najbolj razvilo in razmahnilo.

Osnovni problem in ovira za širši razmah športne dejavnosti je tukaj pomanjkanje prostora in igrišč. Študentsko naselje nima niti telovadnice, niti prostora, ki bi ji bil vsaj malo podoben, nima niti enega igrišča, skratka je brez osnovnega, kar je potrebno, brez prostora, kjer bi lahko gojili šport.

Se vam ne zdi, da bi bilo lahko na taki površini razen njiv še kakšno športno igrišče?

Glavni problem: prostori

pogojih lahko delovale in za katere bi bilo brez dvoma veliko zanimanja.

Toda pogledmo raje sekcije, ki so se kljub težkim pogojem obdržale in še delujejo. Največ uspeha imajo vsekakor strelci, ki so kot sekcija ASD Olympic deležni vse podpore ter se v okviru njenega programa udeležujejo tekmoval in to ne z majhnim uspehom. Lani so se med drugim udeležili mednarodnega tekmovalja, kjer so bili najboljši, vendar so tekmovali izven konkurence. Čeprav imajo za treninge na razpolago samo klet, redno trenirajo. Kaže pa, da je letos tudi pri njih začelo škripati, saj se je na nedavnem običnem zboru zbralo vsega pet ljudi. Morda je temu krivo to, da je bil prav v februarju, ko je večina študentov zaposlena z izpitji ali pa so odsotni.

Agilni so tudi igralci namiznega tenisa, ki so, kot sem že omenil, dobili svoje prostore v kleti. Ta prostor pa je vse prej kot zdrav. Ne da se zračiti, ob igranju pa se dviga precej prahu, kar res ni prijetno. Študentje pa kljub temu redno vadijo. Ali ne bi bilo vredno, da ob tem primeru merodajni forumi nekoliko razmislijo?

O tem, kako rešiti glavni problem (igrišča, prostori), ki je velika ovira za športno dejavnost v naselju, se je že mnogo razpravljalo. V načrtu

je zgrajitev igrišča za odbojko in košarko — toda od načrta do uresničitve je pri nas še dolga pot. Ker je v načrtu še zgrajitev stolpnice, prostor za igrišča še ni dokončno določen. Če bi bil prostor določen, bi se dalo mnogo narediti s prostovoljnimi delom, saj bi vsak rade volje pomagal. Vprašujemo se, zakaj niso vsaj pri izgraditvi nove menze izpolnili naselja še s telovadnico, ki bi bila več kot nujna potrebna. V katerem planu je ta? Vsaj začasno bi bil rešen problem s tem, če bi pustili staro menzo, v kateri bi lahko, če drugače ne, vsaj pošteno dihal.

Pri Študentskem svetu je triletska komisija za šport, ki ima nalogo koordinirati delo in je nekak posrednik med študentskim svetom in posameznimi sekcijami. Pred njo je vsekakor težavno delo. Letos so sklenili, da bodo najprej pregledali in popisali rekvizite ter nato v okviru možnosti nabavili manjkajoče. To zaradi tega, ker lanske sredstva niso bila izkoriščena. Pravijo pa, da bodo ustanovili čim več novih sekcij, seveda takih, ki bodo delale in čim bolj razširili šport v naselju.

Upamo, da jim bo to ob podpori vseh, posebno pa še merodajnih forumov, v polni meri uspelo ter da bo končno tudi v naselju dobil šport mesto, ki mu pripada.

Edo Belak

Deset let plodnega dela

Tov. Vlado Vodopivec — novi predsednik APD

Običajno pregledujemo na običnih zborih delo v preteklem letu. Tokrat pa moramo narediti častno izjemo in zajeti delo naših planincev nekoliko bolj na široko. Letos poteka namreč že deseto leto, odkar je bilo ustanovljeno planinsko društvo Univerza. Ob takem jubileju lahko vsakemu društvu čestitamo, tembolj pa še temu, ki je tako tesno povezano z življenjem naših študentov in ki je opravilo v tem času tako veliko delo.

Točno povedano bo letos, meseca novembra deset let tega, kar se je skupina, za gore navdušenih študentov, odločila, da ustanovi naslednjo predvolno Akademsko sekcijo Slovenskega planinskega društva. Volna vihra tudi planincem ni prizanesla. Od starih planincev ni bilo skoraj nikogar več. Treba je bilo začeti na novo. Temu vzroku moramo pripisati tudi dejstvo, da je prišlo tako pozno do ustanovitve planinskega društva na univerzi. Kljub temu pa je delo steklo zelo hitro in vsak je delal z vsem srcem. Svetli cilji tovarišev Akademске sekcije so bili tako močni, da so vlekli z nezmanjšano silo tudi po vojni.

Pojavila pa so se težave prav takrat, ko jih nihče ni pričakoval in ko bi jih ne bilo treba. Nesreča študentov, članov študentskega društva v steni Jalovca je bila oster nož v vrste planincev. Poleg tega, da so izgubili odlične ljudi — organizatorje planinskega gibanja med študenti, je bilo to tudi sicer slabo za planince. Tako je minilo precej časa, predno so se opomogli. Požrtvovalnim tovarišem gre za to vsa zahvala. Nesebično so delali vsa leta in letos lahko s ponosom kažejo na svoje delo. Predvsem nam je lahko jasno nekaj. Planinci so spregledali, kje tičja zajec, in lahko bi rekli, njihova glavna skrb je bila posvečena pomladitvi svojih vrst. Geslo: čim več mladine v vrste planincev, se počasi uresničuje. S takim delom ne bo prišlo do vprašanja, kdo bo pa sedaj delal, ko stariki več ne bo. Skrb pa še vedno ni bilo dovolj, čeprav je bilo precej več kot lani. Novi odbor naj torej nikar ne pozabi na začetno delo. Da bi se povečalo tudi ostalo članstvo, predvsem da bi prišlo v planinske vrste več učenega osebja z univerze in več diplomantov — to naj bo skrb nove izvoljenosti.

In kakšno je bilo njihovo delo v preteklih letih? Iskali so kar najuspešnejše oblike dela, da bi pritegnili čim več študentov. Od vseh teh oblik je bila brez dvoma najbolj uspešna: številni smučarski tečaji v zimskih počitnicah od Triglavskih jezer, Kravca, Kofe do Tamarja, kjer jih imajo še danes. Veliko je bilo študentov, ki so se seznanili z belo opojnostjo smučanja in se kmalu trdno planinsko

vzgojo. Poleg tega so priredili vrsto izletov in bližnje in daljnje okolice, udeležujejo se že več let planinskih orientacijskih pohodov, na katerih so dosegli vrsto lepih uspehov, skrbijo pa tudi, da bi razširili smučarsko tekmovalstvo med planince. Tako prirejejo vsako leto veleslalom pod Jalovcem. Vse to pa zahteva veliko časa in trdega dela mladih organizatorjev in reči moramo, da jim gre delo kar dobro od rok.

Zato ni čudno, da jih pozna sorodna društva po naših univerzitetnih centrih; še celo s

českimi tovariši so v dobrih zvezah.

Da dela društvo s takšnim uspehom, je zasluga vsega članstva, še posebej pa tudi funkcionarjev, ki znajo delo dobro razdeliti. Levji delež imajo pri tem alpinisti, ki se ne uveljavljajo samo v stenah, ampak tudi v društveni upravi. Več kot tisoč vzponov v desetletnem obdobju ni ravno malo, poleg tega pa še letni in zimski plezalni tečaji, predavanja in različno drobno delo.

Ko gre človek po Titovi ulici, naleti na lepo opremljeno omarico planincev, kar nam da slutiti, da deluje pri njih tudi foto klub. Uredili so si svojo fototeko in ni čudno, da imajo vedno iz svojega življenja nove slike.

Imeti dobro društvo je lepo, če pa ima tako društvo še svojo planinsko postojanko, je to toliko boljše. Tako vidimo, da so

naši planinci že od začetka samostojni, kdaj se jim bo ponudila priložnost, dobiti v roke kakšno koč. Planinska zveza Slovenije jim je priskočila na pomoč in pred dvema letoma so dobili koč v Tamarju, ki jo sedaj urejujejo, da bo tako zadostila potrebam vseh, ki želijo preživeti prijeten odih v gorskem svetu.

In prihodnost? Brez popuščanja nameravajo stopati po začrtani poti in opravljati še nadalje veliko poslanske naloge, saj številni študentje po končanem študiju zapustijo Ljubljano in se kje drugje vključijo v vrste planincev. Zbuditi v mladih ljubzen do gora, jih navaditi na zdrav način življenja in družiti v svojih vrstah prave tovariše je njihov velik cilj. Z ozirom na že dosežene uspehe in na delo v bodočnosti se je društvo preimenovalo v Akademsko planinsko društvo v Ljubljani.

Zelimo jim lahko le to, da bi tudi pod novim naslovom delali tako, kot do sedaj.

Kam bodo šli naši smučarji

Vsako drugo leto priredi mednarodna študentska smučarska organizacija FISU svetovno prvenstvo v vseh smučarskih disciplinah. Pred dvema letoma je bilo prvenstvo v Oberammergau v Zap. Nemčiji, letos pa bo ta največja študentska zimska prireditev v avstrijskem Zeldu am See.

Kot člani te mednarodne organizacije smo dolžni udeležiti se tega tekmovalja. Kljub izjemi pa vse do nedavnega o tem ni bilo nič slišati. Tako nas je presenetilo obvestilo iz Beograda, v katerem nam javljajo, da se bo naša Študentska športna zveza udeležila tega tekmovalja z moštvo, ki naj bi ga sestavljali dva tekača in dva skakalca. Seveda je Zveza študentskih športnih organizacij takoj odgovorila z dodatnim predlogom. Ne moremo se namreč strinjati s tako okrnjeno ekipo, ki bi sicer prav letos lahko dosegla lep uspeh. Temu v prid govori tudi dejstvo, da so bile prav naše štafete vedno bolj uspešne in so prinesle vedno kakšno kolajno. Smo pa tudi za udeležbo naših alpskih smučarjev, ki bi bili sposobni prav letos pripraviti presenečenje. Pa tudi, če ne računamo s presežnim, je naša organizacija mnenja, naj nas na tem tekmo-

vanju zastopajo tudi alpski smučarji, saj zlepa ne bo več prvenstvo tako blizu kot je letos. Zato naj ne bo denar vzrok, da se ne bi udeležili tekmovalja s kompletno ekipo. Predlagamo tako ekipo: štiri tekače, dva skakalca in dva alpska smučarja.

Naša organizacija upa, da bodo njeni predlogi upoštevani. Vedeti moramo namreč, da letos ni bilo nobenih skupnih priprav, ne izbirnih tekmoval, da torej še ni bilo nikakršnih stroškov za smučarje in da prav zato lahko pošljemo k našim sosedom močno moštvo.

Naši smučarji študentje so dobili tudi povabilo poljskih tovarišev, s katerim jih ti vabijo na tekme v Zakopane, ki bodo od 3. do 8. marca. Centralni odbor študentskih športnih organizacij v Beogradu je na to že pristal in v tem smislu tudi v Ljubljano poslal obvestilo.

Matjaž Jeršič nas bo že tretjič zastopal na svetovnem študentskem smučarskem prvenstvu

MALA PANORAMA SARAJEVSKE UNIVERZE

... Mesto uporov in voja, denarja in lačnih let,
kužnih epidemij in uničujočih požarov, mesto spretnih
ljudi, ki se vedno ljubijo življenje... To je mesto.
Mesto, ki umira in se istočasno poraja in preobraža.

Ivo Andrić

Sarajevo je danes mesto, kjer se ver-
jetno bolj kot kjer koli v Jugosla-
viji prepleta staro in novo. Poleg
starega, orientalskega dela se po-
raja novo mesto, v katerem tudi življenje
teče hitreje. Zato je za vsakega tujca sre-
čanje s Sarajevom ne samo srečanje z
Orientom, temveč tudi z modernim me-
stom in kulturnim središčem.

Če zapustimo središče mesta, ropot
avtomobilov in tramvajev, se napotimo
proti vzhodu in gremo mimo Husrefbe-
gove džamije, kjer vržemo beraču, ki go-
vori nekaj nerazumljivega o bogu, nekaj

Biljana Vuković v vlogi Koštane

drobiža, pridemo v Baščaršijo — staro
Sarajevo — fragment nekega časa, ki je
že zdavnaj povedal vse, kar je imel pove-
dati, in se umaknil v zgodovino, le ta frag-
ment pa še uporno kljubuje zobu časa...

Ozke ulice, na katerih se mešata asfalt
in kaldrma, hišice vseh mogočih oblik,
vsaka ukrivljena na svojo stran, kljubu-
jejo vsem zakonom fizike in hrabro stoje
na svojih stoletnih nogah. »Sabatkulaa«,
srednjeveški nebotičnik in vitka Husref-
begova lepota še vedno z višine gledata
na dela novih stavbenikov; to je Baščar-
šija, kraj, kjer najpogosteje ropotajo foto-
grafske aparate, kjer skuša tujec doživljati
Orient na evropskih tleh — in za majhen
denar.

To je Baščaršija: spomenik neke izgi-
nule kulture; oaza izumrle civilizacije;
otok v morju, otok, za katerega vsaka pli-
ma pomeni življenjsko nevarnost. Toda
pusimo ta osmanski spomenik in pojdi-
mo dalje. Znašli se bomo na obali Mi-
ljacke: ravna ulica, kakor da hoče opozo-
riti na svojega stvarnika — Avstroogrske.
Hiše so masivne in močne, dolgočasne in
žalostne. To je avstroogrška arhitektura
brez duha in navdušenja, brez življenja
in življenjske radosti; hiše so zunaj kot
trdnjave, notranost pa je podobna cer-
kvam. Edina izjema je v mavrskem slogu
zgrajena Gradska vijećnica. Le kako je
zašla sem...

In v vse to prodira novo, se krči in
spopada s starim na vsakem koraku in
se izraža v čudnem prepiru asfalta in
kaldrme, lesa in betona.

Careva džamija

Pred vojno v Sarajevu ni bilo visokih šol

V drugem letu po osvoboditvi je bila
v Sarajevu ustanovljena prva fakulteta
in leta 1949 so narodni Bosne in Hercego-
vine dobili svojo najvišjo znanstveno
ustanovo — univerzo. Predvojni režimi so
z numerus clausus na obstoječih univer-
zah omogočali le majhnemu številu bo-
sanskih študentov visokošolsko vzgojo.
Pred osvoboditvijo je bila najvišja znan-
stvena ustanova v Sarajevu Deželni mu-
zej, ki ga je osnovala še Avstroogrška
monarhija.

V času vojne je bil uničen večji del
osnovnih in srednjih šol, uničena so bila
že obstoječa učna sredstva, zaostalo polje-
delstvo in gospodarstvo se nista razvijala,
znanstvenega dela sploh ni bilo. Povojni
čas pa je zahteval nove kadre, ki bi po-
mogli deželi, da bi pospešili tempo živ-
ljenja in ustvarili pogoje za graditev leše
budočnosti.

Danes se sarajevska univerza naglo
razvija. To je mogoče čutiti povsod. Po-
manjkanje prostora in sredstev so stalni
spremljevalci novih generacij na univerzi.
Ceprav je bilo v tem pogledu že mnogo
storjenega, morata volja in vztrajnost še
vedno nadoknaditi to, česar primanjkuje.
Vendar mladi ljudje ne bi bili mladi
ljudje, polni želja, če bi bili mladi, če
bi čakali na druge, ki bi vse storili zanje.
To najbolj dokazuje čezurno delo, ki ga
opravljajo študentje. Delo v prostem
času, v strokovnih klubih in sekcijah, kjer
izpopolnjujejo svoje znanje, pridobljeno
na predavanjih.

Življenje na fakultetah je razgibano, študentje se uveljavljajo tudi v jav- nem življenju

Za sarajevsko univerzo je značilno, da
ima vsaka njena fakulteta več strokovnih
sekcij in klubov. Čisto na kratko naj vam
prikažemo nekatere od njih.

Po otvoritvi leta 1947 se je znašla
pravna fakulteta v izredno težki situaciji.
Snov, ki so jo predavali, je bila popol-
noma različna od tiste, katero so preda-
vali pred vojno na jugoslovanskih uni-
verzah. Tako je bil mladi znanstveni ko-
lektiv navezan na lastne sile in na even-
tualno pomoč drugih sorodnih fakultet
v državi. Potreba za novim pravnim ka-
drom pa je bila ogromna. Ta čas je bilo
na sodiščih v Bosni in Hercegovini 74 od-
stotkov sodnikov brez visokošolske iz-
obrazbe, še slabši pa je bil položaj v go-
spodarstvu in drugih organizacijah in
ustanovah, za katere normalno delo je
strokovno pravniško osebje neobhodno
potrebno.

Danes se je položaj bistveno spreme-
nil. Poleg dobro urejenega študija deluje
na tej fakulteti še veliko število klubov
in sekcij. V zadnjem času je tudi študen-
tska organizacija spremenila način svojega
delanja in začela delovati predvsem s po-
močjo teh klubov in sekcij. Razen kluba
za združene narode, ki ima uradni — uni-
verzitetni značaj, imajo še debatni in ša-
hovski klub, športno in foto sekcijo in
klub mladih pisateljev in novinarjev.

Centralno mesto v tem razgibanem
klubskem življenju pa ima brez dvoma
politična tribuna »Pravna fakulteta ob
8h« zavidljivim renomejem, ki si ga je
pridobila s kvalitativnimi predavanji in
diskusijami. Raznovrsten in bogat program
tega kluba je rezultat prizadevanj, da bi
pravna fakulteta dobila v družbeno-politič-
nem življenju mesta tisti položaj, ki
ji pripada.

Medicinska fakulteta je pričela s svo-
jim delom že l. 1946. Ob začetku je imela
216 študentov. Predno so dobili svojo
zgradbo, so imeli predavanja v neki osnov-
ni šoli. Sedaj imajo razen nove stavbe, v
kateri so inštituti, še moderno zgrajene
predavalnice, ki so razvrščene okrog bol-
nice. Pri razvoju te fakultete je mnogo
pripomogla bivša državna bolnica (sedaj
klinična bolnica medicinske fakultete).
Do danes je ta fakulteta dala že 375
zdravnikov. Po osvoboditvi je bilo v Bo-
sni in Hercegovini na 2.500.000 prebival-
stva samo 220 zdravnikov in med njimi
jih je bilo za okrog 20 odstotkov starej-
ših od 60 let.

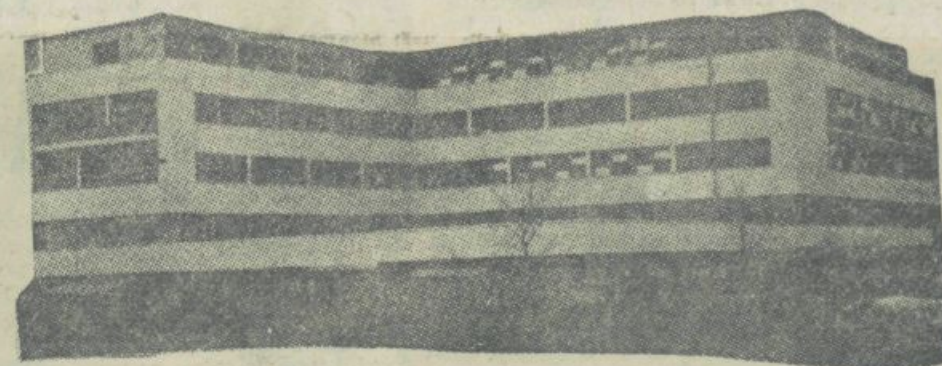
Tudi na medicinski fakulteti ni treba
biti preveč vztrajen pri iskanju rezul-
tata mladih entuziastov, ki delujejo v svo-
jih strokovnih sekcijah. Letos imajo prav-
zaprav samo strokovni klub, ki ima tri
sekcije: vaško sekcijo, sekcijo za preda-
vanja in za strokovna dela in časopise.
Najbolj popularna je seveda prva. Ta je
s svojim delovanjem v dveh letih popol-
noma spremenila vas Hrešo.

Filozofska fakulteta je bila ustanov-
ljena šele v šolskem letu 1950/51. Prvo
leto je imela namesto 120 planiranih, 427
rednih in izrednih slušateljev. Potreba po
ustanovitvi te fakultete je bila zelo ve-
lika, saj je bilo v Bosni in Hercegovini
po vojni 70 odstotkov nepismenih. Število
srednjih šol je naraslo od 65 na 117 in
število učencev od 20.000 na skoraj 46.000.
Nujno je bilo treba zagotoviti nov učni
kader za tak porast šol in učencev. Ta
naloga je deloma že izpolnjena, saj je
odšlo v šole že 367 profesorjev.

Od desetih skupin na filozofski fakul-
teti ima vsaka svoj poseben klub. Omeni-
mo naj le Klub geografov Jefko Dedijer,
ki ima vsak ponedeljek strokovna preda-
vanja, na katerih nastopajo profesorji in
študentje. Poleg tega imajo tudi redne
filmske predstave.

Študentje matematike, fizike in ke-
mije so člani strokovnega kluba Nikola
Tesla. Prav tako pa imajo tudi biologji
svoj klub.

V začetku letošnjega šolskega leta je
bil z velikimi svečanostmi odprt na teh-
niki strojni oddelk. Pred tem so imeli
samo oddelka za arhitekturo in gradbe-
ništvo. Na teh dveh fakultetah je bilo še
bolj kot kje drugje občutiti pomanjkanje
učnih prostorov. Pred dvema leti je do-
bila tehniška fakulteta svoje prve absol-
vente in do danes jih je diplomiralo že
138. Za ilustracijo naj navedemo, da je
bila l. 1951 potreba po najmanj 750 inžen-
irjih, imeli pa so jih samo 300.

Nova filozofska fakulteta

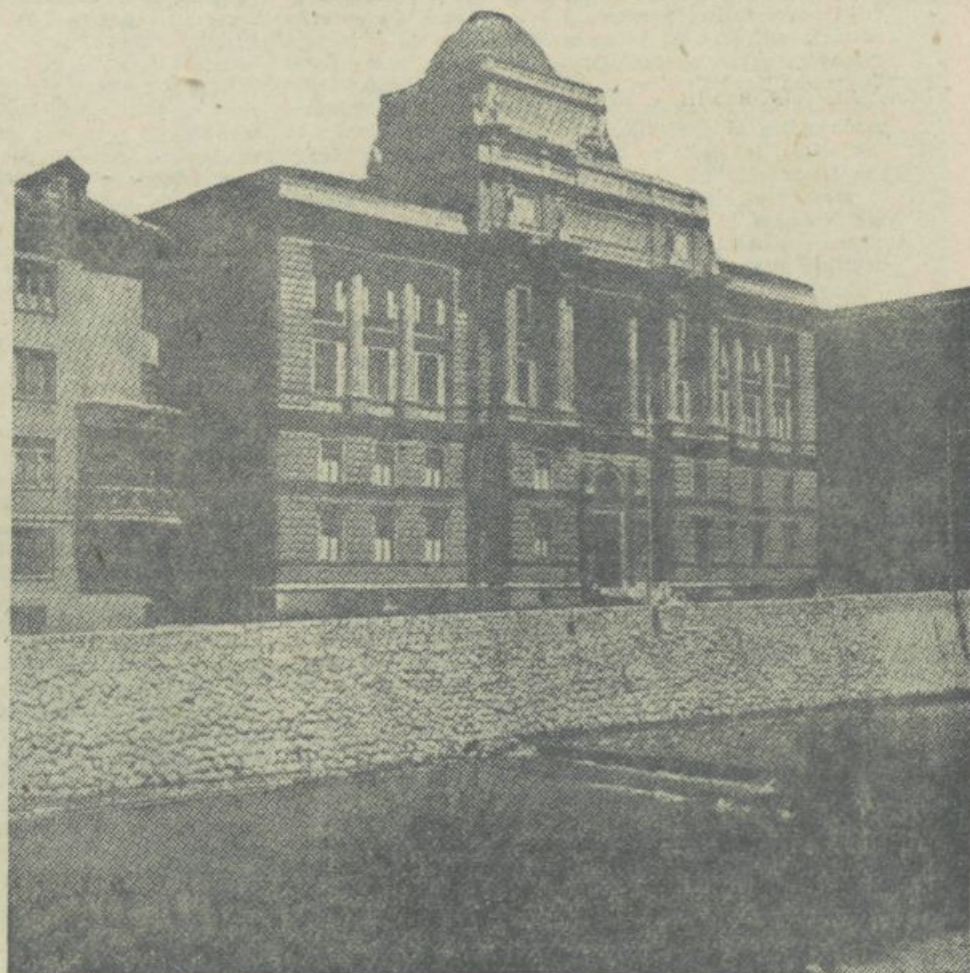
Bosna in Hercegovina je bila v prete-
klosti pretežno agrarna dežela s slabo
razvito poljedelsko tehniko, z velikimi
poljedelskimi površinami, zanemarjenimi
in poraslimi s plevelom, in istočasno z
močnim poljedelskim potencialom. Zato so
že kmalu po vojni (1947) ustanovili agro-
nomske fakultete in leto dni kasneje še
geodarski oddelk. Lansko leto sta oba od-
delka prerasla v samostojni fakulteti. Obe
fakulteti imata svoja vzorna posvetila na
Igmanu in Butmiru, kjer študentje oprav-
ljajo svojo obvezno strokovno prakso.

Razen omenjenih višjih učnih zavodov
ima Sarajevo še veterinarsko fakulteto,
ustanovljeno l. 1950 kot tretjo te vrste
v državi. Do danes je diplomiralo na tej
fakulteti že 369 študentov. Pouk poteka
v dveh velikih novih zgradbah, moderno
opremljenih s potrebnimi instrumenti in
učili.

Kuturno umetniško delovanje študentov združuje AKUD Slobodan Princip — Seljo

Ceprav se kulturno umetniška dejav-
nost sarajevskih študentov odvija na fa-
kultetah po raznih sekcijah in klubih, za-
vzema v tem pogledu vendarle centralno
mesto AKUD Slobodan Princip — Seljo.
S svojimi osmimi sekcijami in okrog 300
člani se je to društvo razraslo tako po šte-
vilu aktivnih študentov, ki največji del
svojega prostega časa preživijo v klubskih
prostorih, kakor tudi po raznovrstnosti
sekcij od folklorne do likovne in Tribune
08. Najboljši primer za uspehe tega dru-
štva je lanskoletni pregled dejavnosti KUD
sarajevskega okraja, kjer so študentje
dobili sedem prvih nagrad od desetih po-
tujenih.

Zlasti je treba poudariti napor dru-
štvene uprave, ki se trudi, da bi svoje
prostore v resnici spremenila v kulturno
in umetniško središče sarajevskih študen-
tov v pravem pomenu besede. Študentje,
ki želijo delati in imeti svoj klub, kjer

Pogled na univerzo v Sarajevu

bi lahko zanimivo preživeli svoj prosti
čas, lahko to store v teh prostorih.

Društveni folklorni ansambel je že
trikrat gostoval v tujni in če gledamo s
tega aspekta, ima ta sekcija največ zaslug
za to, da je ime društva sarajevskih štu-
dentov postalo znano tudi izven meja naše
domovine. L. 1957 je ta skupina gostovala
v Zenevi na »Tednu cvetja« in bila naj-
bolj zapazena skupina med osemnajstimi
sodelujočimi. Marca lanskega leta je go-
stovala v Krakovu in je potem nastopala
še po skoraj vsej Poljski. Tisk je navdu-
šeno pozdravil nastope sarajevskih štu-
dentov, prav tako pa tudi ob gostovanju
v Zapadni Nemčiji avgusta lanskega leta
na osmem evropskem festivalu narodnih
plesov in običajev, kjer so zasedli prvo
mesto. Za tem so se zvrstili nastopi po

Skrbeti je treba tudi za materialne potrebe študentov

Zdravstveno ekonomska komisija je
bila ustanovljena pred osmimi leti z na-
logo, da v sodelovanju z narodno oblastjo
in društvenimi organizacijami pripomore
pri reševanju zdravstveno ekonomskih
problemov študentov. Ta komisija skrbi
za denarno in materialno pomoč, za zdra-
vje študentov, organizira odhode v leto-
vališča in zdravilišča. Razen tega pa skrbi
tudi za namesčanje in hrano študentov.
Kot na drugih univerzah pri nas deluje
tudi v Sarajevu ta komisija v tesni po-
vezavi z študentsko polikliniko. Na njene
predloge in v sporazumu s polikliniko od-
hajajo bolni študentje na odmor v pla-
nine in na morje. Do sedaj je v počitni-
skih domovih v Tučepinu, Dubrovniku,
Sokcu, Budvi in Prači preživelo svoje po-
čitnice že preko 5000 študentov. Letos ima
komisija v načrtu, da bo vzela v zakup
tudi neko planinsko postojanko. V lan-
skem letu je socialno ekonomska komisija
razdelila med revne študente skoraj mi-
lijon dinarjev pomoči.

Tudi športna dejavnost se razvija in napreduje

Športna dejavnost na sarajevski uni-
verzitetni pletaka v obliki medfakultetnih tek-
movanj in univerzitetnega prvenstva. Res
je, da imajo medfakultetna prvenstva
največkrat kampanjski značaj, vendar
kljub temu v primerjavi z prejšnjimi leti
predstavljajo lep uspeh.

Najboljši igralci s teh tekmovalj so
zastopali sarajevsko univerzo na študen-
tskih športnih prvenstvih Jugoslavije. Med
petimi ali več udeleženci so navadno za-
sedli tretje mesto.

Doseženi rezultati in masovnost so na
prvi pogled zadovoljili in kažejo na to,
da je športna dejavnost zadovoljiva.
Vendar pa so bili podobni rezultati dose-
ženi tudi že v prejšnjih letih, ko še ni
bilo toliko možnosti in takih pogojev za
razvoj, kot jih imajo danes. Študentje
smatrajo, da je vzrok za relativen neuspeh
slaba koordinacija med univerzitetnim
športnim odborom in športnimi odbori o-
sameznih fakultet in morda še največ za-
radi slabe materialne in moralne podpore
univerzitetnih oblasti.

Ko bodo rešeni vsi ti problemi, ki naj-
bolj ovirajo razvoj športne dejavnosti, za
rešitev katerih pa niso odgovorni le štu-
dentje, se bodo šele pokazali vloženi na-
pori v pravi luči.

STUDENTSKE INDISKRETNOSTI

Recite mu že, da ga imate radi. Pozno
je in moram zapreti vrata.

vsej Nemčiji, snemanja na radiu, televi-
zijski prenosi i. t. d.

Ljubitelji dramske umetnosti so zbrani
okrog dramskega študija, ki je zaživel
zlasti v preteklem letu. Razen tega, da
so imeli predstavo dramatiziranih hu-
moresk slovenskih avtorjev, pripravljajo
prav sedaj predstavo Koštane. Letos pa
bodo imeli verjetno še dve premieri —
ena bo komedija domačega avtorja, štu-
denta sarajevske univerze, druga pa so-
dobna drama iz sovjetskega repertoarja.
Poleg tega so precej zapazene dramske
srede, ki jih imajo navadno vsakih štiri-
najst dni. Dejansko so to večeri, kjer z
uvodi in komentarji recitirajo domačo in
tujjo poezijo in v zadnjem času igrata tudi
krajša dramska dela. Poizkusi, da bi za
te prilike pisali tekste sami člani Štu-
dija, tudi niso ostali brez rezultatov.

Najmlajša sekcija, ki jo sestavljajo
mladi literati in vsi tisti, ki jih zanimajo
vprašanja s področja umetnosti in litera-
ture, je ustanovila svojo tribuno, kjer na-
stopajo člani sami, kakor tudi znani knji-
ževniki in umetniki. Tu diskutirajo in
razpravljajo o številnih aktualnih proble-
mih, ki zanimajo mladega človeka. Ceprav
do sedaj Tribuna 08 še ni postala jedro
intelektualnih razprav, kjer bi se zdra-
ževali vsi tisti, ki hočejo v borbi mišljenj
najti odgovor na svoja vprašanja, še ne
pomeni, da to ne bo postala v bodoče.

Likovna sekcija, ki se mirno, toda
konstantno in sigurno uveljavlja, je imela
do danes dve samostojni razstavi in eno
v okviru festivala KUD. Da so mladi li-
kovniki pri svojem delu spešni, dokazu-
jejo med drugim tudi številna odkupljena
dela.

V zadnjem času pa se je zlasti razvil
klub prijateljev glasbe, ki je v kratkem
času zbral okoli sebe veliko število štu-
mentov.

AKUD Slobodan Princip Seljo je s svo-
jim dosedanjim delom dokazal, da je v
resnici središče sarajevskih študentov na
kulturno umetniškem področju. V bodo-
čnosti pričakujejo študentje od svojega
društva še več uspehov.

